

Samenvatting van de belangrijkste bevindingen en aanbevelingen

1. **De groei van de Chinese bevolking, bedrijven en instellingen in Nederland vanuit de Volksrepubliek China maakt het bijna onvermijdelijk dat het stempel van de Chinese overheid ook hier duidelijker wordt.** Dit uit zich niet alleen onder bedrijven, studenten of kennismigranten, maar ook binnen de traditionele overzees-Chinese gemeenschappen.
2. **Organisaties en leiders van Chinese gemeenschappen houden primair contact met de autoriteiten van hun herkomstgebied. Daarnaast zijn Chinees-Nederlandse organisaties en media bereid om Beijing tegemoet te komen of tenminste niet tegen de haren in te strijken.** Daarnaast zijn organisaties van Chinese horecaondernemers er voornamelijk op gericht de belangen van Chinese ondernemers te behartigen. Chinese scholen en Chinese kerken en tempels in Nederland zijn een belangrijke focus van lokale Chinese gemeenschappen.
3. **Behalve een deel van de Oeigoeren is het aantal Chinezen in Nederland die hier voor politieke redenen (asiel, dissidentie) is gekomen klein.** Politiek geëngageerde studenten, academici en activisten zijn er wel, zoals ook blijkt uit een aantal recente demonstraties in reactie op de steeds hardere opstelling van de Chinese autoriteiten aangaande een groot aantal onderwerpen.
4. **Contact met Chinese autoriteiten of Chinese organisaties in Nederland betekent op zich niet dat men zich dan ook conformeert aan China, laat staan dat men meer ontvankelijk voor de invloed van de Chinese overheid zou zijn.**
5. **Veruit de meeste Chinezen in Nederland wisten niet van het bestaan van de Chinese overzeese politiebureaus voordat die in het najaar van 2022 in het nieuws kwamen.** Zij hebben alle informatie daarover dan ook uit de Nederlandse en andere niet-Chinese media. **De politiebureaus in Nederland worden door Chinezen in ons land bijna unaniem gezien als een poging van de Chinese autoriteiten om de Chinese bevolking te intimideren.**
6. **Statistisch gesproken zijn de meest beïnvloede en beïnvloedbare personen met een Chinese achtergrond die in Nederland wonen laagopgeleide mannen die slecht Nederlands spreken. De meest bedreigde Chinese Nederlanders zijn personen afkomstig uit Xinjiang en in mindere mate zij die voor studie naar Nederland zijn gekomen.**

7. De belangrijkste factoren die iemand zich meer of minder doet conformeren aan de Chinese autoriteiten zijn geslacht (vrouwen minder), gebied van herkomst (Xinjiang en Taiwan minder) en onderwijsniveau (hoog minder). Deze bevindingen leiden tot de conclusie dat **naarmate er meer “nieuwe migranten” uit China met een hoger onderwijsniveau en leden van de tweede-generatie met een hogere opleiding in Nederland bijkomen, de invloed van de Chinese autoriteiten op de Chinese bevolking in Nederland minder zal worden. Daarnaast is het belangrijk op te merken dat een aanzienlijke meerderheid van de Chinese bevolking in Nederland vrouw is die minder conformiteit aan de dag leggen.**
8. **Chinezen in Nederland voelen zich vrij en onafhankelijk van de invloed van de Chinese autoriteiten en vertrouwen op de Nederlandse soevereiniteit en vrijheid van meningsuiting.** Een uitzondering is een aantal van de in Nederland wonende Oeigoeren die in 2019 aangifte van bedreiging en intimidatie hebben gedaan, zonder dat de het Nederlandse Openbaar Ministerie overigens bij machte was deze aangiftes te vervolgen.
9. **Wat echter wel naar voren komt is een meer algemeen en diffuus gevoel van wat wij China’s zachte dreiging noemen.** Veel Chinese Nederlanders uit de Volksrepubliek en Hongkong vermijden het om hun mening over een aantal gevoelige kwesties te ventileren, een vorm van zelfcensuur zowel uit voorzorg voor het geval dit de Chinese autoriteiten ter ore zou komen als om discussies met andere Chinezen te vermijden.
10. **Hoewel er geen of nauwelijks actieve inmenging onder de gewone Chinese bevolking in Nederland plaatsvindt, is er daarom wel degelijk sprake is van een duidelijke mate van in ieder geval gedeeltelijke ongewenste invloed. De mate van weerbaarheid tegen deze ongewenste invloed is over het algemeen laag, juist omdat het voor velen zo diffuus en vanzelfsprekend is.**
11. **Beleid om hiertegen op te treden moet ervan uitgaan dat de meeste Chinese Nederlanders een band met China voelen, hoewel die in de regel losstaat van een eventuele loyaliteit aan de autoriteiten in China. Eenzijdige demonisering van China of simpele keuzes voor of tegen China of Nederland moeten daarom ten koste van alles vermeden worden.**
12. **Beleid dat zich teveel concentreert op de aanname dat er actieve en kwaadaardige inmenging vanuit China bestaat zal weinig resultaat hebben en wellicht alleen maar averechts werken.** Achterdocht ten opzichte van Chinezen in Nederland zal door overbodige aandacht voor inmenging alleen maar toenemen en Chinezen in

Nederland zouden zich daarmee gedwongen kunnen voelen zich tot China voor bescherming te wenden.

13. **De algemeen gevoelde, zachte dreiging vanuit China is desondanks een ernstige reden tot zorg.** Er zijn een aantal dingen die de Nederlandse overheid hiertegen kan doen. **Het allerbelangrijkste is te bouwen op het algemene vertrouwen in de Nederlandse soevereiniteit en vrijheid van meningsuiting dat onze respondenten hebben uitgesproken.** De toegenomen twijfel, frustratie en wantrouwen ten opzichte van sommige aspecten van het beleid van de Chinese overheid onder veel Chinezen in Nederland kan hierbij helpen.
14. **Ten eerste dient er in voorkomende gevallen waarin er sprake is van daadwerkelijke bedreiging of inmenging, duidelijk, krachtig en geloofwaardig te worden opgetreden.** Actie naar aanleiding van deze gevallen zou ook meer gezamenlijk in Europees verband ondernomen kunnen worden. **Politiek asiel of familiehereniging voor leden van kwetsbare groepen uit China moeten zoveel mogelijk vergemakkelijkt en ondersteund worden.** Om dergelijke acties vanuit de overheid te faciliteren dient een monitorings- en rapportagemechanisme voor Chinese inmenging en bedreiging in te worden gesteld.
15. Daarnaast is het minstens zo belangrijk om de veiligheid in en het behoren tot de Nederlandse samenleving onder de Chinese bevolking te versterken. **Maatregelen hiertoe komen neer op het herstellen of verder ontwikkelen van een actief integratie- en participatiebeleid.**
16. Ten eerste dienen Chinese organisaties, scholen, kerken en tempels actief benaderd te worden voor **een dialoog zowel over kwetsbaarheid en weerbaarheid tegen invloed als over de brugfunctie tussen Nederland en China die de Nederlandse Chinezen kunnen vervullen.** Hierbij is het van belang dat de grote verscheidenheid onder de Chinezen in Nederland tot zijn recht komt.
17. **Ten tweede dient de politieke participatie van de Chinese bevolking in Nederland gestimuleerd te worden.** Dit staat ook op het wensenlijstje van veel leiders van de eerste generatie en van de autoriteiten in China en er moet dan ook voor gewaakt worden dat dit geen ingang wordt voor eventuele Chinese inmenging in de Nederlandse politiek. Politieke participatie is echter vooral voor in Nederland opgegroeide Chinezen van belang. Voor hen heeft het niets te maken met eventuele Chinese inmenging, maar houdt juist een brede en volwaardige deelname aan het politieke proces in.

18. **Ten derde dient er een actief antidiscriminatiebeleid gevoerd te worden.** Met name in Nederland opgegroeide Chinezen hebben slechte ervaringen die hun anders-zijn benadrukken. Als ze volwassen worden, neigen ze er daarom naar steeds meer contact te zoeken met andere Chinese Nederlanders. De tweede generatie moet een rol spelen in beleid om stereotypering en discriminatie bekend te maken en aan te pakken. **Een bestrijding van het eenzijdige vijandbeeld van China dat in veel landen inclusief Nederland gemeengoed dreigt te worden, is eveneens essentieel.** Chinese Nederlanders kunnen hierbij een voorbeeldrol spelen.

Ten vierde moet de ontwikkeling van een Chinese cultuur in Nederland los van China bevorderd te worden. In Nederland geproduceerde Chineestalige media en van China onafhankelijke nieuwsgaring moeten ingesteld of hersteld worden. Ook moeten Nederlandstalige media en activiteiten voor de tweede generatie gestimuleerd te worden. In Nederland geproduceerd Chinees lesmateriaal dient (weer) op Chinese scholen ingevoerd te worden voor een prijs die kan concurreren met door de Chinese overheid ter beschikking gesteld materiaal. Inmenging of invloed van China op sociale media dient aangepakt en vooral publiek kenbaar gemaakt te worden.